EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 4.6.2013
COM(2013) 332 final

ZPRÁVA KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU

Sedmá výroční zpráva za rok 2012 o provádění pomoci Společenství podle nařízení Rady (ES) č. 389/2006 ze dne 27. února 2006, kterým se vytváří nástroj finanční podpory na posílení hospodářského rozvoje tureckého společenství na Kypru

ZPRÁVA KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU

Sedmá výroční zpráva za rok 2012 o provádění pomoci Společenství podle nařízení Rady (ES) č. 389/2006 ze dne 27. února 2006, kterým se vytváří nástroj finanční podpory na posílení hospodářského rozvoje tureckého společenství na Kypru

1. ÚVOD

Základem pro pomoc tureckému společenství na Kypru je nařízení Rady (ES) č. 389/2006[1] („nařízení o pomoci“). Nařízení ukládá povinnost každoročního podávání zpráv Radě a Evropskému parlamentu. Tato zpráva se týká roku 2012.

2. PLÁNOVÁNÍ POMOCI

Od roku 2006 do konce roku 2012 bylo na činnosti v rámci nařízení o podpoře naplánováno 311 milionů EUR. Základem pro rozvoj programu na rok 2012 (28 milionů EUR) byly výsledky konzultací se zúčastněnými stranami, zejména pracovní setkání na úrovni jednotlivých odvětví, výsledky externích hodnocení a zohledněna byla i Zvláštní zpráva Evropského účetního dvora (EÚD) č. 6 o pomoci tureckému společenství na Kypru[2]. Prostředky na pomoc v roce 2012 byly přiděleny na základě dvou rozhodnutí Komise[3].

3. PROVÁDĚCÍ MECHANISMY

Program se realizuje v těch oblastech Kyperské republiky, nad nimiž vláda nevykonává skutečnou kontrolu a kde je používání *acquis communautaire* dočasně pozastaveno podle protokolu 10 smlouvy o přistoupení. Pomoc se poskytuje v prvé řadě v rámci centralizovaného řízení ze strany Evropské komise. Některé projekty probíhají pod společným řízením s Rozvojovým programem OSN (UNDP).

Komise pracuje ve zvláštním politickém, právním a diplomatickém prostředí. Aby se mohl program realizovat a respektovaly se zásady řádného finančního řízení, jsou zapotřebí opatření *ad hoc*. U programů podpory financovaných z EU stanoví právní rámec rozvojové pomoci za normálních okolností dohoda o financování s vládou příjemce. Takovou dohodu však v případě pomoci tureckému společenství na Kypru nelze uzavřít a Komise se musí spoléhat na svůj úsudek, pokud jde o pravidla a podmínky, které se na místě uplatňují. To přináší určitou úroveň rizika. Řízení a zmírňování těchto rizik je součástí odpovědnosti Komise a přijatá opatření zahrnují intenzivní sledování a podporu příjemců, upravené platební podmínky a rozsáhlejší využívání bankovních záruk.

Aby byl tento program úspěšný, a zejména aby byla zajištěna jeho dlouhodobá udržitelnost, musí mu turecké společenství na Kypru přiřadit dostatečnou prioritu a zdroje. Musí zajistit, aby majetek financovaný z EU zůstával ve veřejných rukou. Zúčastněné strany z tureckého společenství jsou konzultovány ohledně svých potřeb budoucího financování a odborníci z řad tureckého společenství se účastní hodnocení nabídkových řízení a hrají klíčovou úlohu ve výborech pro řízení projektů. Pro plnou

---

1 Úř. věst. L 65, 7.3.2006, s. 5.

2 http://eca.europa.eu/portal/page/portal/pressroom/presspacks/previouspresspacks/2012/presspacksr62012

3 Rozhodnutí Komise C(2012) 4628 a C(2012) 8361.

účinnost programu a pro dosažení konečného cíle, jímž je znovusjednocení Kypru, je i nadále nezbytná spolupráce mezi společenstvími kyperských Turků a Řeků.

Programový tým využívá kancelář EU na podporu programu (EUPSO), která se nachází v severní části města Nikósie. V rámci své běžné činnosti pořádá rovněž zastoupení Komise na Kypru setkání a semináře a informuje o programu kyperskou veřejnost.

V důsledku zvláštních okolností, které jsou popsány výše, je nesnadné plánovat odvětvové rozvojové programy. Pomoc namísto toho zahrnuje významnou částku ve formě grantové podpory, a to zejména pro neveřejné subjekty. Řízení těchto programů je náročné, pokud jde o zdroje programového týmu, neboť personální situace je obzvláště komplikována vysokou mírou kolísání kvůli krátkému trvání zaměstnaneckých smluv.

Problémy v oblasti střednědobého a dlouhodobého plánování však přetrvávají, a to z důvodu současného nastavení financování z rezerv rozpočtu EU. To znamená, že rozpočet je nepředvídatelný, bez záruky ročních přídělů. EÚD ve výše uvedené zprávě usoudil, že tato nejistota ztěžuje řízení programu a má negativní dopad na jeho účinnost a udržitelnost.

4. PROVÁDĚNÍ VE VYKAZOVANÉM OBDOBÍ

4.1. Obecný přehled

EÚD došel k závěru, že i přes obtížné politické souvislosti a zhuštěný harmonogram se Komisi podařilo rozvinout program, který odráží cíle nařízení, náležitě podle těchto cílů upřednostnit všechna odvětví a zavést povětšinou vhodné prováděcí postupy a opatření ke zmírnění rizika. Evropský účetní dvůr rovněž zaznamenal řadu nedostatků v řízení programu a uvedl, že udržitelnost projektů je často nejistá vzhledem k omezené administrativní kapacitě, zpožděním při přijímání souvisejících právních předpisů a nejistotě tureckého společenství na Kypru ohledně budoucího financování. Komise přijala doporučení EÚD s určitými výhradami. Rada přijala závěry týkající se zprávy EÚD[4] v červenci. Výbor Evropského parlamentu pro rozpočtovou kontrolu přijal zprávu[5] v prosinci.

Část programu založená na velkém finančním přídělu z roku 2006 zahrnovala hlavní smlouvy na dodávky a stavební práce v oblasti nakládání s vodou a s odpadními vodami, nakládání s pevným odpadem, ochrany přírody, energetiky a telekomunikací, jakož i podstatné programy technické pomoci a přibližně 1000 grantových smluv v rámci různých schémat pro nevládní organizace, malé a střední podniky, zemědělce, venkovské komunity, školy a studenty. Do konce roku 2012 byly mnohé z nich dokončeny. V důsledku toho byl rok 2012 rokem, kdy začaly být výsledky programu zvláště vidět a turecké společenství na Kypru pocítilo jeho přínosy v praxi. Důraz byl nadále kladen na činnosti v rámci obou společenství a budování důvěry, zejména díky pokračující a stoupající podpoře Výboru pro pohřešované osoby a Technického výboru obou společenství pro kulturní dědictví prostřednictvím společného řízení s UNDP. Činnost rovněž zahrnovala přípravu na plné uplatňování a provádění *acquis* po možném vyřešení kyperské otázky a šíření informací o politickém a právním uspořádání Evropské unie v rámci tureckého společenství na Kypru. V roce 2012 byly také zahájeny čtyři nové grantové

[4] 12526/12
[5] PE497.895v03-00.

programy na podporu venkovských podniků, malých a středních podniků, škol, studentů a učitelů.

V roce 2012 byla ukončena řada smluv (190), zejména grantových, a 402 dalších ke konci roku stále probíhalo. Toto číslo ještě vzroste, jakmile se naplno rozjedou programy na roky 2011 a 2012. Uplynulý rok byl vzhledem k ukončování činností, které započaly v roce 2006, rovněž příležitostí k provedení významného hodnocení.

Problém ohledně statusu bankovních záruk, který se objevil v roce 2011, zůstává nevyřešen. Jak bylo uvedeno v loňské zprávě, místní dodavatel, místo aby se řídil postupy pro řešení sporů uvedenými ve smlouvě, podal žalobu u místního „soudu“, který zakázal vyžívat bankovních záruk vydaných místními bankami. V zájmu ochrany finančních zájmů EU se Komise zdrží podepisování smluv podobné povahy s tureckými příjemci a dodavateli na Kypru, dokud nebude tento problém uspokojivě vyřešen. Kvůli otázkám soudní příslušnosti při řešení sporů vyhlásili místní dodavatelé na období osmi měsíců bojkot smluv v rámci UNDP, které se týkají projektů financovaných z EU v oblasti kulturního dědictví.

Dalším přetrvávajícím problémem je udržitelnost investic. Příjemci nejsou vždy dostatečně připraveni na předání projektů, a to ani přes značnou podporu ze strany EU. Přestože byly konečně uzavřeny smlouvy o řízení nedávno postavených čistíren odpadních vod, turecké společenství na Kypru obtížně hledá zdroje na provoz a údržbu této nové infrastruktury.

4.2. Pokrok podle jednotlivých cílů

Celkovým cílem programu pomoci je usnadnit znovusjednocení Kypru posilováním hospodářského rozvoje tureckého společenství na Kypru, přičemž zvláštní důraz je kladen na hospodářskou integraci ostrova, na zlepšování styků mezi oběma společenstvími a s EU a na přípravu na *acquis*. V některých oblastech bylo dosaženo značného zlepšení, zejména v oblasti vodního hospodářství, odpadních vod a životního prostředí.

4.2.1. Cíl 1: Rozvoj a restrukturalizace infrastruktury

V lednu převzal příjemce novou *čističku odpadních vod* v obci Morphou/Güzelyurt. Řízení čistírny bylo svěřeno provozní společnosti najaté místním příjemcem. Jakmile místní příjemce dokončí napojení všech domů do kanalizační sítě předané v roce 2011, bude mít tato oblast s asi 10 700 obyvateli k dispozici první systém na odvádění a čištění odpadních vod.

Koncem roku se rovněž uváděla do provozu nová *čistička odpadních vod* v obci Famagusta, v níž fungoval proces čištění a z čističky vytékala čistá voda. Nadále se pracovalo na kanalizační síti a na rozvodu pitné vody (celkem 95 km), kde však došlo k určitým zpožděním z důvodu vadných trubkových spojek, skrze které pronikala slaná voda, což způsobovalo korozi v čističce odpadních vod. Zařízení bude sloužit asi 30 000 lidí.

Výstavba nové nikosijské *čističky odpadních vod* pro dvě obce v Mia Milia/Haspolat, spolufinancovaná Evropskou unií a Radou pro kanalizace města Nikósie a prováděná prostřednictvím UNDP, v roce 2012 pokračovala. V listopadu bylo zahájeno čištění odpadních vod a vstupní objem se postupně zvyšuje. Dokončení a převzetí děl se předpokládá v první polovině roku 2013. Zařízení bude sloužit asi 270 000 lidí.

Program na budování kapacit v oblasti vodního hospodářství a čištění odpadních vod byl zakončen v prosinci závěrečným pracovním seminářem. Výstupy projektu mimo

jiné zahrnovaly přípravu právních textů sladěných s *acquis* EU, osvětovou činnost, plánování správy majetku a proškolení v oblasti analytických technik.

Pokud jde o *ochranu přírody*, nebylo možno dosáhnout jakéhokoli pokroku na nedokončených informačních a správních střediscích ve čtyřech zvláště chráněných přírodních územích. Po ukončení smlouvy v roce 2011 podal turecký dodavatel na Kypru žalobu u místního „soudu“, aby zabránil Komisi využít záruk u místní banky. Projekty iniciované tureckým společenstvím na Kypru, například projekt na rozšíření silnic na poloostrově Karpasia/Karpaz nebo rozsáhlé dobývání nerostných surovin v pohoří Kyrenia, vzbuzují obavy ohledně provádění vlastních plánů tureckého společenství na Kypru týkajících se správy zvláště chráněných přírodních území, které byly vypracovány s pomocí EU.

V oblasti *pevných odpadů* byly v březnu předány nová skládka v obci Koutsoventis/Güngör, stanice přepravy odpadů v obci Famagusta a související zařízení pro nakládání s odpady. Řízením skládky byla pověřena provozní společnost najatá příjemcem. Skládka v obci Kato Dhikomo/Aşağı Dikmen byla po rehabilitaci a uzavření předána v říjnu. Projekt na budování kapacit v oblasti nakládání s pevnými odpady byl v prosinci ukončen.

V *odvětví energetiky* bylo hlavním krokem začlenění solární elektrárny o výkonu 1,27 MW, plně funkční od listopadu 2011, do kontrolního systému pro dálkové sledování. Příjemce nicméně prozatím nezajistil specializované zaměstnance, kteří by dokázali účinně a udržitelně využívat některá dodaná zařízení, jako je například telefonní centrum pro péči o zákazníka.

Byla instalována všechna *telekomunikační* zařízení pro „sítě nové generace“. V rámci zkušební fáze však bylo nutné dále budovat provozní kapacity a dodavatel s příjemcem ještě musí vyřešit několik nevyjasněných otázek. Právní předpisy, které podrobně stanoví způsoby liberalizace odvětví elektronických komunikací, byly schváleny v prosinci 2011, ale podmínky nezbytné k oddělení poskytování služeb od provozování sítě stále chybí.

V rámci projektu *bezpečnosti silničního provozu* jsou již téměř všechny smlouvy ukončeny. Zbývající část k eliminaci míst častých dopravních nehod („black spots“) byla dokončena ve třetím čtvrtletí roku 2012. Případná další opatření v tomto odvětví budou záviset na jasném politickém rozhodnutí příjemce.

4.2.2. Cíl 2: Podpora sociálního a hospodářského rozvoje

Byla poskytnuta pomoc zemědělcům, veterinářům a aktérům *rozvoje venkova* v oblasti chovu zvířat a eradikace nákaz, zdraví rostlin, diverzifikace plodin, ekologického zemědělství a podpory při realizaci grantů. Projekt Chov zvířat a tým technické pomoci podporující politiku rozvoje venkova dokončily své činnosti. Uskutečnil se pilotní projekt pro zemědělské opětovné využívání vyčištěných odpadních vod a byl zahájen pilotní epidemiologický dozor nad nákazami skotu, ovcí a koz s cílem umožnit účinnější zásahy v rámci eradikace nákaz u zvířat.

V rámci *rozvoje venkova* byla zveřejněna výzva k podávání žádostí o grant na „Zvýšení konkurenceschopnosti, diverzifikace a udržitelnosti“ ve výši 3,3 milionu EUR. Deset grantových projektů z programu na rok 2009 „Rozvoj obcí prostřednictvím vesnických iniciativ“ bylo dokončeno, ale řada jiných se zpozdila, a to zejména z důvodů práce na infrastruktuře prostřednictvím grantových smluv.

V rámci projektu *Modernizace městské a místní infrastruktury*, jehož provádění probíhá v součinnosti s UNDP, byla počátkem roku 2012 dokončena renovace

starého trhu v severní části rozděleného města Nikósie a v červnu trh otevřel komisař Füle. S cílem oživit tuto historickou oblast byly realizovány malé granty pro kulturní a společenskou činnost udělené v rámci UNDP. Druhá grantová výzva byla zveřejněna v prosinci a zaměřila se na trh ve městech Famagusta a Nikósie, jakož i na vesnice, kde byly provedeny renovace financované z prostředků EU.

V oblasti *vzdělávání* byla v září zveřejněna výzva v hodnotě 700 000 EUR: Školní iniciativy pro inovaci a změnu. Sedm ze 72 grantů udělených na základě předchozích výzev pokračovalo i v roce 2012 a ke konci roku jich bylo pět téměř dokončeno.

V průběhu roku 2012 byl dokončen program technické pomoci v oblasti rozvoje odborného vzdělávání a trhu práce a byla provedena studie k posouzení budoucích potřeb v těchto oblastech.

S cílem podpořit *konkurenceschopnost malých a středních podniků* byl v červnu zahájen program s rozpočtem 5 milionů EUR, který má pomoci malým a středním podnikům v jejich modernizaci, se složkou pro začínající podniky. Ve více než 300 tureckých podnicích na Kypru proběhla školení o postupech pro udělování grantů z EU. Pomoc byla rovněž poskytnuta v oblastech podnikání, IKT, práva společností a řízení podniků. Na podporu příjemců grantů z řad malých a středních podniků a grantů na rozvoj venkova (viz výše) byla zřízena jednotka projektového řízení. Na trzích ve městech Nikósie a Famagusta byly zahájeny iniciativy na podporu místních produktů a služeb s moderními přístupy k marketingu. Pracovalo se na rozvoji strategií elektronického obchodu a služeb a v prosinci se konal pracovní seminář o možné budoucí podpoře z EU pro rozvojové strategie v soukromém sektoru.

Hospodářský pokrok je sledován prostřednictvím svěřeneckého fondu u Světové banky. V červnu byla vydána ekonomická aktualizační zpráva.

4.2.3. Cíl 3: Podpora usmíření, opatření na posilování důvěry a podpora občanské společnosti

Pokračovala podpora *Výboru pro pohřešované osoby*, řízená společně s UNDP, a byla podepsána nová dohoda o příspěvcích. V průběhu roku 2012 byla v rámci UNDP podepsána smlouva s Mezinárodním výborem pro pohřešované osoby (ICMP) o analýzách DNA na zařízení ICMP v Bosně a Hercegovině. Mezi úspěchy Výboru pro pohřešované osoby v roce 2012 náleží: exhumace na 92 místech, 284 souborů ostatků bylo zpracováno antropologickou laboratoří a zasláno na analýzu DNA, 22 souborů ostatků bylo identifikováno a 22 souborů bylo vráceno příslušným rodinám k pohřbení. Bylo by třeba zvýšit příspěvky od jiných dárců.

Viditelnost programu posílilo rozšíření příručky ve školách a také to, že Kypr navštívili rodinní příslušníci pohřešovaných osob z konfliktů v Kosovu[6] a Srbsku; tuto návštěvu zorganizovala OSN. V prosinci Výbor pro pohřešované osoby uspořádal kulturní událost s živou hudbou, a to za účasti rodin pohřešovaných osob.

Z 27 zbývajících projektů financovaných v rámci tří grantových programů *Kyperská občanská společnost v akci* bylo 23 v roce 2012 dokončeno. V prosinci bylo provedeno posouzení dopadů podpory občanské společnosti.

Ochrana kulturního dědictví pokračovala v dubnu podpisem dohody o příspěvcích s UNDP ve výši 2 milionů EUR pro nouzovou stabilizaci na místech vybraných

[6] Tímto označením nejsou dotčeny postoje k otázce statusu a označení je v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN 1244 a se stanoviskem Mezinárodního soudního dvora k vyhlášení nezávislosti Kosova.

technickým výborem obou společenství, včetně Othellovy věže ve městě Famagusta. Tento projekt se o osm měsíců zpozdil z důvodu bojkotu svazu dodavatelů z tureckého společenství na Kypru kvůli podmínkám pro řešení sporů. Problém byl nakonec vyřešen na začátku roku 2013.

Projekt *odminování* nárazníkové zóny byl dokončen a společně s UNDP byla v březnu zorganizována závěrečná slavnost u příležitosti Mezinárodního dne odminování (4. dubna).

4.2.4. Cíl 4: Přiblížení tureckého společenství na Kypru k EU

Po pěti ročních stipendijních programech bylo v roce 2012 provedeno hodnocení. Program na období 2012–2013 byl pilotním programem, který zohlednil řadu návrhů vzešlých z hodnocení, a v jeho rámci bylo uděleno 28 stipendií. Na ostatních doporučeních, včetně rozšíření programu na odborníky mimo akademické disciplíny a najímání externích subjektů pro řízení grantů, se bude pracovat.

Projekt *informačního centra (InfoPoint)* pokračoval ve své roli informačního kanálu pro turecké společenství na Kypru při přípravě akcí, videí a poskytování informací o grantových výzvách. Byly zachovány hojně navštěvované dvojjazyčné webové stránky a vyšlo šest zpravodajských listů v turečtině.

4.2.5. Cíl 5: Příprava tureckého společenství na Kypru na zavedení a provádění acquis

Nástroj Komise pro technickou pomoc a výměnu informací (TAIEX) pomáhá připravovat turecké společenství na Kypru na provádění *acquis* EU po vyřešení kyperské otázky. TAIEX podporuje přípravu právních návrhů v souladu s *acquis*. Odborníci z EU v roce 2012 provedli 415 opatření, včetně vzdělávacích kurzů, pracovních seminářů a studijních cest. Pokrok v návrzích právních předpisů směřující k souladu s *acquis* byl v roce 2012 kriticky pomalý, i když byly přijaty právní předpisy týkající se životního prostředí, zdraví zvířat a bezpečnostních pásů. Bylo rovněž vynaloženo předběžné úsilí v oblasti volného pohybu zboží, práv duševního vlastnictví a vzájemného uznávání odborných kvalifikací.

Pokračovala podpora obchodu přes demarkační linii (nařízení Rady č. 866/2004). Odborníci z členských států EU prováděli pravidelné rostlinolékařské kontroly brambor a citrusových výrobků. Rozbory místního medu ukázaly, že podmínky uvedené v rozhodnutí Komise 2007/330 (pohyb produktů živočišného původu) byly dodrženy, což otvírá možnost obchodování s medem podle nařízení o demarkační linii.

4.3. Finanční plnění (smlouvy a platby)

4.3.1. Uzavírání smluv

Závazky v roce 2012 (14,6 milionu EUR) odpovídaly 85 % předpokládané hodnoty. Dosažení cíle zabránila zpoždění při zveřejňování grantových výzev.

4.3.2. Platby

V roce 2012 představovaly platby ve výši 25,2 milionu EUR 69 % předpokládané částky. Schodek byl téměř výlučně zapříčiněn nedostatky v platbách za práci a dodávky podle smluv v rámci programu na rok 2006. 40 % částky splatné při konečném převzetí telekomunikačního systému za 10 milionů EUR bylo odloženo až po roce 2012 v důsledku problémů při zkoušení.

4.4. Sledování

Jelikož Komise jedná jako zadavatel, úroveň dozoru zaměstnanců Komise je vysoká a zahrnuje „kontroly na místě“, místní setkání, řídící výbory a zprávy podávané jednotkou projektového řízení. Kromě toho poskytuje mechanismus pro průběžný přezkum spolu s příjemci všech projektů podrobný přehled. Činnosti v rámci nástroje TAIEX sleduje více než dvacet projektových řídících skupin a dále se konají pololetní zasedání v rámci monitorovacího mechanismu. Logistika nástroje TAIEX je sledována prostřednictvím on-line systému řízení nástroje TAIEX.

Nízká kapacita příjemců grantů způsobuje problémy při realizaci projektů, například s postupy EU pro zadávání veřejných zakázek s využitím grantových prostředků. K vyřešení těchto problémů byla působnost jednotky projektového řízení zřízené v roce 2008 na podporu projektů v oblasti rozvoje venkova rozšířena v roce 2012 na odvětví grantů pro malé a střední podniky.

4.5. Audit a kontroly

Mezi lety 2010 a 2012 podléhalo celkem 96 příjemců grantů finančnímu sledování a bylo provedeno 16 auditů. Problémy byly řešeny jednotlivě. Zjištění ohledně grantových smluv zahrnovala připomínky k účetnictví, zadávání veřejných zakázek, pravidlu původu, řízení rozpočtu a DPH. Tyto nesrovnalosti se budou v příštích grantových výzvách řešit prostřednictvím rozšířeného proškolování a dohledu nad příjemci. Oddělení interního auditu GŘ ELARG provedlo audit společného řízení, jehož cílem bylo posoudit systémy vnitřní kontroly GŘ. Zpráva se očekává v roce 2013.

Komise zavedla určitá zlepšení při realizaci programu založená na doporučeních EÚD. Rovněž učinila návrhy v rámci víceletého finančního rámce ke zlepšení udržitelnosti zvýšením předvídatelnosti financování.

4.6. Hodnocení

V roce 2012 byla provedena čtyři odvětvová hodnocení / posouzení potřeb, která se týkala: 1) stipendií, kde byl potvrzen zájem příjemců a doporučeno rozšíření programu; 2) vody / odpadních vod, kde byl sestaven jasný seznam priorit; 3) odborného vzdělávání / celoživotního učení, kde byla doporučena návazná opatření na podporu profesního poradenství a služeb zaměstnanosti; 4) pevných odpadů, kde byly zjištěny nedostatky v recyklaci a kompostování a potřeba uzavírání starých skládek a lepšího zpracování zdravotního odpadu. Bylo zahájeno rovněž celkové hodnocení programu, které má být dokončeno v roce 2013. Na hodnocení v oblasti vzdělávání a občanské společnosti byly uzavřeny smlouvy v prosinci.

4.7. Informace, publicita a zviditelnění

V roce 2012 proběhlo 86 akcí ke zviditelnění, což je mnohem více než v roce 2011, včetně mnoha projektových a informačních akcí nebo aktivit k vytváření sítí, které organizoval *InfoPoint*. V obci Bedestan, renovované z prostředků EU, proběhla oslava Dne Evropy a Výbor pro pohřešované osoby uspořádal kulturní událost s živou hudbou. Konaly se výstavy umění a fotografie, projektové akce a předávání a také informační schůzky ohledně grantů. Byla vydána brožura o hlavních výsledcích dosažených v rámci programu pomoci[7]. Zastoupení Komise šířilo tiskové zprávy o programu pomoci v rámci tureckého společenství na Kypru.

[7] http://ec.europa.eu/cyprus/documents/2012/eu_assistance_to_tcc_brochure.pdf

4.8. Konzultace s vládou Kyperské republiky

Uskutečnily se pravidelné schůzky se zástupci vlády Kyperské republiky, zejména při příležitosti návštěv vysokých představitelů Komise na ostrově. Komise se i nadále spoléhá na její spolupráci při ověřování majetkových práv a také pravidelně jedná se stálým zastoupením v Bruselu.

5. ZÁVĚRY

Program, který se skutečně začal na místě realizovat v roce 2009, přinesl v roce 2012 tureckému společenství na Kypru viditelné přínosy, a značně přispěl zejména k nakládání s odpadními vodami a s pevnými odpady. Více úsilí je však třeba vyvinout k dosažení pokroku v jiných oblastech životního prostředí, zejména pokud jde o ochranu přírody, a zvláště potenciální lokality Natura 2000. Je důležité dokázat, že EU může efektivně pomoci a být poslem dobrých zpráv. Nyní je na tureckém společenství na Kypru, aby zajistilo udržitelnost zahájených projektů a urychlilo poskytování pomoci.

Dosáhnout pokroku při plnění hlavního cíle nařízení, kterým je *usnadnit znovusjednocení Kypru prostřednictvím podpory hospodářského rozvoje*, je vzhledem k podmínkám jeho provádění v severní části ostrova obtížné.

V zájmu ochrany finančních zájmů EU nebude Komise podepisovat smlouvy vyžadující bankovní záruky, dokud nebude zajištěna právní jistota.

Příprava na budoucí přijetí a provádění *acquis* se v roce 2012 zpomalila. K tomu, aby splnilo požadavky *acquis* v mnoha oblastech po vyřešení kyperské otázky a znovusjednocení, potřebuje turecké společenství na Kypru značnou podporu. Vážnými problémy, které je třeba naléhavě řešit, aby byla zajištěna udržitelnost projektů financovaných z EU, jsou i nadále nedostatek zdrojů, neúčinné struktury a nejasné rozdělení odpovědnosti. Turecké společenství na Kypru ujistilo Komisi, že majetek financovaný z EU nebude předmětem privatizace.

Z některých částí programu se staly základní složky, cenné zejména při budování důvěry nebo při přibližování tureckého společenství na Kypru k EU. Patří sem podpora Výboru pro pohřešované osoby nebo Výboru pro kulturní dědictví a stipendijní program.

Dokončení mnoha projektů z programu z roku 2006 představuje přirozený milník a v roce 2012 bylo vynaloženo značné úsilí při jejich hodnocení.

Střednědobé a dlouhodobé plánování je vzhledem k nepředvídatelnosti ročních přídělů problematické. K úspěšnému dosažení souladu s *acquis v* důležitých odvětvích je zapotřebí víceletá podpora intervencí. EÚD ve své zprávě za rok 2012 poukázal na souvislost mezi nedostatkem víceletého plánování a problémy s udržitelností programu.